

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul Hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea
proiectului de Lege pentru modificarea Codului de procedură civilă al
Republicii Moldova nr. 225/2003
(asigurarea implementării Convenției de la Haga privind acordurile de alegere
a forului, încheiată la 30 iunie 2005)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Proiectul actului normativ a fost elaborat de către Ministerul Justiției.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
<p>Prezentul proiect de act normativ a fost elaborat în vederea ajustării prevederilor <i>Codului de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003</i> la prevederile Convenției de la Haga privind acordurile de alegere a forului, încheiată la 30 iunie 2005¹.</p> <p>Avînd în vedere faptul reglementării de către Convenție a raporturilor internaționale de alegere exclusivă a forului, prin intermediul încheierii de acorduri în materie civilă sau comercială și determinării competenței instanței judecătorești la judecarea cauzelor civile cu element de extraneitate, devine imperioasă necesitatea înlăturării neconcordanțelor de reglementare ce se regăsesc în <i>Capitolul XLI Competența instanțelor judecătorești ale Republicii Moldova în procese cu element de extraneitate și Capitolul XLII Recunoașterea și executarea hotărîrilor judecătorești și hotărîrilor arbitrale străine</i> din Codul de procedură civilă.</p> <p>Convenția garantează îndeplinirea a trei elemente-cheie:</p> <p>I. instanța aleasă prin acordul de alegere a forului trebuie să soluționeze cauza, atunci când o astfel de acțiune este introdusă în fața sa;</p> <p>II. orice altă instanță în fața căreia este introdusă acțiunea trebuie să refuze soluționarea acesteia și,</p> <p>III. hotărârea instanței alese trebuie să fie recunoscută și executată.</p> <p>Respectiv, anume în privința acestor aspecte urmează a fi operate modificări subsecvente în legislația națională, astfel încât să corespundă normelor Convenției cu o forță juridică superioară.</p> <p>Cu referire la prevederile Codului de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004, și anume art. 156 alin. (1) care prevede că: “<i>Hotărîrile judecătorești și hotărîrile arbitrale străine se primesc spre executare și se execută numai în cazul</i></p>

¹ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=98>

în care executarea lor a fost recunoscută și încuviințată conform procedurii stabilite în capitolul XLII din Codul de procedură civilă.” este de menționat că sunt interdependente și urmează liniile directe ale Codului de procedură civilă. Astfel, operarea modificărilor în cadrul Codului de procedură civilă ar alinia într-o măsură deplină prevederile cadrului normativ național la soluțiile Convenției de la Haga.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin proiect se propun a fi realizate, cu scop de ajustare, un șir de intervenții în cuprinsul *Codului de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003*, după cum urmează:

- potrivit art. 461 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, procesele cu element de extraneitate în care *bunul asigurat sau locul unde s-a produs riscul asigurat se află în Republica Moldova* sunt de competența exclusivă a instanțelor judecătorești ale Republicii Moldova. Pe cale de consecință, cu referire la asemenea procese, pe intern, va interveni și un refuz de a încuviința executarea silită a hotărârii judecătorești străine, reieșind din prevederea de la art. 471 alin. (1) lit. c) din CPC. Această soluție vine însă în divergență față de prevederile art. 17 din Convenția de la Haga, prin care se extind efectele acesteia și cu privire la procedurile derulate în legătură cu un contract de asigurare și reasigurare.

În calitate de argument de drept comparat, reglementările în materia dată din România prevăd că litigiile în care bunul asigurat sau locul producerii evenimentului asigurat se află în România se încadrează la art. 1081 Codul de procedură al României (competența preferențială a instanțelor române), care însă nu exclude posibilitatea stabilirii competenței unei instanțe străine prin acord al părților. Soluția lor se încadrează în optica Convenției de la Haga.

Prin urmare, la **art. 461 alin. (1) lit. b)** se exclude și se introduce conținutul acesteia la **art. 460 alin. (1)**, prin completare cu **litera b¹**). Art. 460 reglementează competența instanțelor judecătorești ale Republicii Moldova în cauzele cu element de extraneitate, dar nu exclude posibilitatea judecării litigiului într-o instanță străină, dacă astfel este prevăzut într-un acord de alegere a forului.

- la **art. 462 alin. (1)** se consideră oportun expunerea în redacție nouă a noțiunii de acord de alegere a forului, pentru a fi în conformitate cu art. 3 din Convenție. Reglementarea conținută în prezent la alin. (1) limitează momentul încheierii acordului *pînă la pornirea procesului*. Noua redacție prevede expres faptul că acordul poate fi încheiat în vederea soluționării **litigiilor apărute sau care ar putea apărea** în legătură cu un anumit raport juridic civil.

Aceeași reglementare o regăsim și în CPC român, la art. 1.068: “(1) În materie patrimonială, părțile pot conveni asupra instanței competente să judece

un litigiu actual sau eventual izvorând dintr-un raport cu elemente de extraneitate.”

- Completarea **art. 462 cu alin. (1¹)** se impune pentru a elucida forma acordului de alegere a forului, precum și mijloacele de probare a existenței și conținutului acestuia.

- La **alin. (2) al art. 462**, prin completarea cu textul “*și art. 461*”, competența jurisdicțională în cauzele cu element de extraneitate specificate la art. 40, respectiv, art. 461 nu poate fi schimbată la înțelegerea părților. La art. 461 este prevăzută competența exclusivă a instanțelor judecătorești ale Republicii Moldova în procese cu element de extraneitate.

- Norma de la **art. 463** reglementează nestrămutarea locului de examinare a cauzei. Soluția consacrată de aceasta vine în divergență cu prevederea de la art. 6 din Convenție și reclama o ajustare corespunzătoare. Astfel, se propune scoaterea cererii de pe rol atunci când instanța judecătorească din Republica Moldova a reținut-o spre judecare, iar ulterior se constată existența unui acord de alegere exclusivă a forului, prin care este investită instanța unui stat străin.

- Completarea **alin. (4) de la art. 469** cu textul: “*prin tratatul internațional la care Republica Moldova este parte actele respective se recunosc fără supralegalizare*” înlătură orice dubii în privința necesității supralegalizării actelor prin apostilare sau alte proceduri asemănătoare, răspândite în practică. Conform art. 18 din Convenție “*Toate documentele transmise sau rezultate în temeiul prezentei convenții sunt exceptate de la obligația de legalizare sau orice procedură similară, inclusiv aplicarea unei apostile.*”

- La **art. 471 alin. (1)**:

• se completează cu **litera d¹**). Completarea este necesară în contextul prevederii de la art. 9 lit. g) din Convenție. Recunoașterea sau executarea unei hotărâri pot fi refuzate dacă aceasta este incompatibilă cu o hotărâre anterioară pronunțată în alt stat membru, privind aceleași părți și aceleași fapte, doar atunci când hotărârea anterioară îndeplinește toate condițiile necesare pentru recunoașterea sa în statul solicitat. Astfel, prin introducerea acestei norme va fi respectat principiul autorității lucrului judecat, evitînd suprapuneri și recunoașteri în vederea executării a mai multor hotărâri privind aceleași părți și aceleași fapte, avînd același temei. Or, în privința unui litigiul dintre aceleași părți, cu privire la același obiect și avînd aceleași temeiuri trebuie să existe doar o singură hotărâre judecătorească unanim recunoscută, fie ea emisă de instanțele din Republica Moldova, sau din străinătate.

• **litera e)** se completează în final cu textul „, , *inclusiv situațiile în care procedurile specifice ce au condus la judecarea cauzei au fost incompatibile cu principiile fundamentale ale echității procedurale din Republica Moldova;*”.

Completarea de la lit. e) se face din raționamente de apărare a intereselor statului și este în conformitate cu art. 9 lit. e) din Convenție.

Totodată, în contextul prevederilor de la art. 56 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, este necesar a se preciza faptul că prezentul proiect consacră o derogare de la regula generală privind **intrarea în vigoare a actelor normative** la expirarea unui termen de o lună de la publicarea acestora în Monitorul Oficial, stabilindu-se la art. II. că legea va intra în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Derogarea menționată este generată de *necesitatea imperioasă a unei ajustări cât mai prompte a prevederilor Codului de procedură civilă* la cadrul normativ ierarhic superior, în contextul în care Convenția reprezintă un tratat interstatal, al cărui obiectiv esențial constă în asigurarea eficienței acordurilor de alegere a forului între părțile la tranzacțiile comerciale internaționale, sporind previzibilitatea soluțiilor judiciare în cadrul unor asemenea operațiuni. Convenția promovează comerțul și investițiile internaționale printr-o cooperare judiciară consolidată.

4. Fundamentarea economico-financiară

Pentru implementarea prevederilor prezentului proiect nu va fi necesară alocarea unor sume de bani suplimentare din contul bugetului de stat.

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

În urma adoptării proiectului de lege nu va fi necesar de operat modificări în cuprinsul altor acte normative.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, proiectul de lege este plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md compartimentul „*Transparența decizională*”, directoriul „*Proiecte de acte normative*” » „Registrul proiectelor de acte normative” și pe platforma www.particip.gov.md.

De asemenea, conform prevederilor art. 20 al *Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative* elaborarea prezentului proiect de lege a fost demarată odată cu publicarea pe pagina web-oficială a Ministerului Justiției la compartimentul „*Transparența decizională*”, directoriul „*Proiecte de acte normative*” » „Registrul proiectelor de acte normative” a [anunțului privind inițierea procesului de elaborare a proiectului de Lege pentru modificarea Codului de procedură civilă \(asigurarea implementării Convenției de la Haga privind acordurile de alegere a forului, încheiată la 30 iunie 2005\)](#) (nr. de ordine 742) prin care se solicită implicarea tuturor subiecților interesați prin prezentarea propunerilor de rigoare.